KATRÂN

(...dünden devam)

Süleymân'a da, sabah gidişi bir ay(lık mesafe), akşam dönüşü bir ay(lık mesafe) olan rüzgârı boyun eğdirdik ve onun için katrân (petrol) kaynağını da akıttık. Rabb'inin izniyle cinlerin bir kısmı, onun önünde çalışırdı. Onlardan kim buyruğumuzdan sapsa, ona alevli azâbı taddırırdık. (Sebe: 58/12)

Bu âyette Süleymân'a verilen birçok ni'met ve özellikler yanında, onun için *kıtr* gözesinin de akıtıldığı belirtilmektedir.
Kıtr
katrân
demektir. Müfessirler bu kelimeyi bakır diye tefsîr etmişlerse de kelimenin asıl anlamı
katrân
yani zift demek olduğundan kelimeyi asıl anlamıyla değerlendirmek gerekir.
Katrân
, petrolden yapılan bir üründür. Süleymân
için
katrân
gözesinin akıtıldığı bildirildiğine göre, ona, akıp giden veya sızan petrolden yararlanma imkânı verilmiş demektir. Bu da Hz. Süleymân
'ın, petrolden yararlandığını, belki de Süleymân
'dan çok önceki zamanlardan beri insanların petrolden yararlandıklarını gösterir. Süleymân
'dan önce de petrolden yararlanılıyordu ama Süleymân
daha bol miktarda petrole rastlamış ve o zamanın ölçüleri içinde petrolden çok yararlanmıştır.

(Zu'l-Karneyn): "Bana demir kütleleri getirin."(dedi). İki dağın arasını (demir kütleleriyle doldurtup dağlarla) aynı düzeye getirince: "Üfleyin!" dedi. Nihâyet o(demir kütleleri)ni bir ateş haline sokunca "Getirin bana, üzerine erimiş katrân dökeyim," dedi. (Kehf: 69/96)

Zu'l-Karneyn, vardığı doğu bölgesindeki halkı hükmü altına aldıktan sonra güneşin doğduğu yere gelir. Orada evden, barınaktan yoksun, ilkel bir kavim bulur. Sonra vardığı iki sed arasında hemen hemen hiç söz anlamayan, yani dilini bilmeyen çok daha ilkel bir toplum bulur. Ye'cûc-Me'cûc
'un saldırılarına uğrayan bu toplum, kendisinden, onların saldırılarına engel olacak bir baraj yapmasını isterler, bunun için bir vergi ödemeyi önerirler.

Vergiye ihtiyacı bulunmadığını söyleyen Zu’l-karneyn , onlardan insan gücüyle yardım etmelerini ister. Demir parçaları toplattırıp vadiye yığdırır, demir kütlelerinin arasındaki boşlukları da katrân
la doldurtur. İki tepe arasını dolduran barajın boyu, tepelerin düzeyine varınca yaktırdığı ateş ile alevlenen katrân
(petrol), demir kütlelerini eritip kaynatarak bir tek kütle haline getirir. Artık Ye’cûc-Me’cûc o barajı aşamaz ve delip geçemez. Zu’l-Karneyn
, Allah’ın, kullarına acıması sayesinde bu işi başardığını, fakat zamanı gelince Allah’ın, barajı yerle bir edeceğini söyler. Burada
kıtr
tefsîrlerde bakır diye tefsîr edilmişse de bizce doğrusu, petrol ürünlerinden katrân olduğudur. Çünkü kelimenin asıl anlamı budur. Ve bu izahta da katrân
, yerine oturmaktadır.

Ve o gün suçluları, birbirine (veya elleri ayaklarına) yaklaştırılarak zincirlere vurulmuş görürsün! Gömlekleri katrândandır, yüzlerini de ateş kaplamaktadır. (İbrâhîm: 72/49-50)

İbrahim: 49-50’nci âyetlerde suçluların, Kıyâmet gününde birbirlerine yaklaştırılarak bağlanacakları, kendilerine katrân dan şalvar giydirileceği, yüzlerini de ateşin kaplayacağı bildirilmektedir.

***